

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, felévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAL

LAPTULAJDÓSOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-térsora 1 korona

Politika és jellem.

Irtó: Dr. Bogár Oszkár.

Sajnálattal észleljük, hogy ma ez nem egy és ugyanazon fogalom. Szomorú, de úgy van, hogy azoknak, kik a nép erkölcsé, jelleme, becsülete, vagyona felett korlátlanul rendelkezhetnek — nem kell erkölcsöseknékné lenniök.

Figyeljük csak meg a parlamenti tárgyalásokat; ha valakét a vita hevében megsértének, rendszerint azzal békítik ki, hogy hiszen nem akarták őt „egyéni becsületében“ sérteni. Vagyis lehet valakét politikailag becstelen, de egyénileg becsületos!

Mindez annak bizonyítéka, hogy erkölcsileg még nem egészen értünk meg a parlamentarizmusra... A régi időkben politika és erkölcs két egymástól távol eső világ volt. Ha visszapillantunk Róma történetébe, ott találunk arra számos példát, hogy a győztes párt azt is természetesnek találta, hogy az ellenpártiakat egyszerűen lemészároltatta. A középkor sötét borzalmai közé tartozott az is, hogy a politikai életben mindenféle eszköz meg volt engedve. Machiavelli, a híres történetíró még tudományos mezbe is öltöztette ezt a borzalmas tant „II príncipe“ című művében. Szerinte az állami rend érdekében, minden eszköz megengedett. A protestánsok egymására a verpad, gályarabság, börtön napirenden voltak. Velence köztársaságban még az újkorban is működött az orgyilok, a tör, a mérgezés és mindezek nem ütközött meg az akkori közvélemény.

Ma már hál' Istennek az erkölcsök szelidebbek, de még mindig nem tartunk ott, hogy a politika és jellem azonosíthatók lennének. Ugyanazok a politikusok, a kik ingerülten tiltakoznak egy-egy katonatiszti affér alkalmával a külön katonai és polgári becsület megkülönböztetése ellen, állandóan elkülönítik a egyéni és politikai becsületet.

A mi politikusaink, ha nem is tartják a politikában az egyéni integritás szabályait kötelezőnek, a látszatra adnak valamit. Ha vétének is az erkölcs ellen az erkölcs ellen, ezt letagadják; külsőleg erkölcsösöknek akarnak mutatkozni. Ma az irtó, a gyilkos rendszer helyett a lekenyerezés, a titkos megvesztegetés sokféle, megszámlálhatatlan fajtája járja. Ha valaki megtalálná irni az italmérések, trafikengedélyek, szeszkontingens engedélyezések, állami bérletek, állami szállítások, ki nevezések stb. — mondhatjuk — „kortörténetét“, valóban szép dolgok kerülnének napfényre...

A politika nálunk egy jelszó után indul: a siker után. Milyen eszközökkel, micsoda uton-módon érik ezt el — az a körülmények és a tág lelkiis-

meret kérdése. Ugyanazok az emberek, akik — mint egyének — felhajtott egyéni önértelből képesek volnának magukat holmi kartyaadósság miatt kivégezni, választások alkalmával a legnagyobb hidegvérrel és előre megfontolt terv szerint követik el a bűncselekmények, a választási visszaélések halmazát. Ezután pedig hivatkoznak az így összehozott többség akaratára.

A magyar parlament egy szebb jövő pirkadásának volt nemrég a tanuja. A magyar parlamentben akadt egy magyar államférfiu, a ki fényesen beigazolta, hogy: a politika és jellem mégis egy. Ez a férfiu: Justh Gyula. Mikor burkolt célzásokat tetek arra, hogy a király előtt engedett a hirdetett elvekből, — hiszen úgy beszél a selma, a mint Ő gondolkodik — önértetesen és büszkén olvasta fel a felterjesztett memorandumot, a mivel beigazolta, hogy a királytól is azt kérte, a mit a nemzetnek ígért. Most azután — lette hozzá Justh Gyula — olvassák ám fel a többiek is azt a memorandumot, a mit ők felterjesztettek a királyhoz.

A történelmi hűség kedvéért megjegyezzük, hogy sokan pirultak Justh büszke felhívására, de memorandumot nem olvasott fel senki. Pedig de sokan irtak annak idején Bécsbe.

Csakhogy: politika és jellem ma még nem mindenkinél ugyanaz...

Egy lépéssel előre!

Indítvány a vármegyei gazdasági egyesülethez.

Mi, kisgazdák úgy vagyunk meggyőződve és a gyakorlati életből azt a tapasztalatot szereztük, hogy a székelyföldi miniszteri kirendeltség után nyújtott jóakaratu államsegély (gépek, apárlatok, vetőmagvak stb.) csak akkor lenne teljes, ha a kisgazdáknak a már-már kimerült hegyi és hegyoldals földje műtrágyákkal kijavíthatnák.

A legtöbb ilyen birtok természetes istállótárgyát nem kaphat, mert ha volna is, a járhatatlan utakon, gyenge iga-erővel képtelenség odavitetni. Épen így vagyunk az arató, kapáló gépekkel is; a szomszéd birtokos gabonáján keresztül kártétel nélkül szállítani nem lehet, mivel minden parcellára csak tagosított határon van út.

Az állattenyésztés is azért csappant meg és pang, mivel már nincs jó havasi legelő. A községi legelők felosztattak. Kimerült birtokon pedig jó takarmányról szó sem lehet.

A kisgazda műveli ugyan földjét, de kellő termés hozam nincs. Munkája kárba megy. Elkeseredik a magas közterhek és családi kiadások súlya miatt. A bankokhoz folyamodik. Ezek pedig még növelik kiadásait kamat és törlesztés címén. Később pedig feje fölött összezsapnak a lángok és elemésztik, mert nem képes magán segíteni. Mi sem könnyebb aztán, mint az ilyen embert kivándorlásra csábítani. Megy új hazát keresni és a szülőföldre talán még átkot is szór, hogy boldogulását lehetlenné tette...

Ez: a szomorú képet megváltoztatni csak úgy lehet, ha mesterséges trágyával minél előbb kísérleteket téve, a kisgazda földjét a mai szükséglethez képest megfelelő termőerőhöz segíti maga az állam, vagy a gazdasági egyesülettel karöltve a székelyföldi kirendeltség. Ez lenne talán az alapköve az itthon gazdálkodó nép boldogulásának.

A székelyföldi kirendeltségtől kértünk is segélyt, de — sajnos — azt a választ kaptuk, hogy „szerezzék be a gazdák maguknak“. Hát a gazdák ezt még is teszik, csak bele kellene őket vezetni. Utmutatással és főleg gyakorlati példákkal kell igazolni, hogy a műtrágya jó, hasznos; megsokszorozítja a kielt, kimerült föld termését és képes ugyanannyi munka után biztos megélhetést nyújtani a már-ár végleg reményvesztett földmivesnek. Mert bizony a nép minden újítástól fél, semminek sem hisz. Szóra, ajánlatra, bizonytalanra, amugy is csekélyke, sőt majdnem semmi pénzecskejét nem adja ki...

Ha valamiképpen úgy lehetne csinálni, hogy vármegyeszerte, lehetőleg minden körjegyzői körben, műtrágyával egy-egy darabocskára földet ellátnának és annak termését szemlélné a nép, bizonyos vagyok benne, hogy a következő esztendőben a közeli faluk élelmesetb földmivelői feltétlenül utanoznának.

Cs k egyetlen egyszer kellene ezt a kísérletet megtenni és akkor egycsapásra — az egész vármegye gazdasági rendszere átfornálódna. Ha látná, saját szemei után meggyőződne a nép, hogy a műtrágya milyen hasznos és tényleg igaz a németországi gazdák tapasztalata, mely szerint holdanként 20–22 mmásza búzát termelnek, akkor többé államsegélyre szükség nem lenne.

Magyarország gazdagabb vármegyéibe az Országos Magyar Gazdasági Egyesület — felügyelete alatt — kísérletezésre: Baranya-, Békés-, Pozsony-, Nyitra- és Veszprémmegyei kisgazdáinak egy-egy kocsi-rakomány szuperfoszfátot osztott ki. Most közzétett jelentésében bebizonyítja, hogy a legjobb műtrágyázott föld 582 kgr. szemmel adott többet, mint a közvetlenül mellette levő műtrágyázatlan és ugyanakkora föld.

Ez a tényleges gyakorlati eredmény a nép előtt imponál és ennek hatása elmaradhatatlan. Többet ér száz meg száz szónoklatnál, csak rövid időig ható és felületesen értett előadásnál.

Ha a székely birtokos földje jobb és több búzát terem, akkor kell a gép. Ha kaszállója bővebben adja a takarmányt, akkor az állattenyésztés fellendül és szükséges a jó apa-állat. Ilyen körülmények között megjön a gazda haszna, mely munkakedvét új életre kelti, sőt a munkás is vándorbotját leteszi, mert ha több terméshől jobb nap-számbért kap, itthon marad...

Ezek előre bocsátása után szíves emlékezetbe hozom, hogy a mélyen tisztelt gazdasági egyesülethez mult év október havának 29-ik napján tartott gyűlésére azon indítvány volt beadva: hasson oda az egyesület, hogy vármegyénk gyakorlati kisgazdái közül államsegéllyel küldessenek ki Németországba tanulmányozni, vajjon ott miképpen,

milyen míveléssel képesek háromszor annyi termést előállítani sokkal gyengébb földjeikről, mint a székely kisgazdák. Ezt az indítványt akkor elvetették.

Most pedig ezzel szemben a németországi mezőgazdák egyesületi gyűlése egyhangulag elhatározta, hogy ez év május havában, mintegy 200 tagból álló gazdát küld egyenesen Berlinből — Bécsset kikerülve — Fogarasba. E tanulmányutat 21 napra tervezik és be is jelentették jövetelüket Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter urnak, aki természetesen örömmel vette tudomásul.

Ez utóbbi körülmény, minket sem hagyhat érintetlenül. Épen azért bátor vagyok itt, a nyilvánosság előtt a következőket indítványozni, kérve, hogy azokat a választmányban tárgyalás alá venni méltóztassék:

1. A vármegyei gazdasági felügyelő mielőbb küldessék ki egy központi gazdaköri gyűlésbe, mely végett az összes gazdakörök egybehívandók lennének. Tartson ott előadást a műtrágyákról és eszközöltessék ki, hogy államsegéllyel — a gazdasági felügyelő felügyeletével — még ez év tavaszán a vármegye minél több gőcpontján a műtrágyával kísérlet tétessék.

2. Az egyesület hasson oda, hogy a Németországból május havában érkező gazdák, vármegyénk kisgazdaságát is megtekintve, a földmívelés intenzívebb módszereit mutassák be, vagyis az általuk birt földmívelési ismeretekbe a mi kisgazdáinkat oktassák bele.

3. Végül a már említett gyűlésben elfogadott és tárgyalt indítványt is szorgalmazni méltóztassék.

Etéd, 1911. február hó 6-án.

Tisztelettel:
Gagyai Lajos,
egyleti tag.

Szines képek.

Hogyan nő fel a magyar lány?

— „Nyelvünk védelmé“-ből. —

Kulcsár Gyula Hajtman Etelka kisasszonyának a Magyar Nyelvörben megjelent cikkével így ecsetelte fölolvadásában a magyar leány nevelését:

A kis *médit* (tabuska) alig, hogy kidugja *nőzóját* a világba, a sok *tanti* és *onkli* vetélkedve dicséri, mily *zärtlich* (gyengéd!) kis alakja van. Mikor a magas karos gyermekszékben asztalhoz ültetik, hogy *smucig* ne legyen a szép piros *surc* (kötény), felkötö adada a *partedlit* (állkendő), amire az van *rástikkolva*, hogy „a papa kedvence“, mert valóban ő a papa *lieb-lingje*. S ugy el lehet nézni az aranyos kis teremést, amint jóízűen majszolja a *gris-papit* (darakása), ez izlik neki legjobban, mert ez a *leibspeijza*. És amint nő, ugy szaporodik idegen szóismerete. Megtudja a mamácskától, hogy a harisnyát *strimflinek*, a harisnyakötöcskét *strumpándlinak*, kabáikáját *reklinek*, gallérikáját *krézlinék* nevezik.

De hát ne *jammeroljunk*! Amit a szülői ház elhibázott, majd helyre hozza az iskola. Igen, a „nemzeti nevelés“ szent nevében a kézimunka tanításának mindjárt első óráján megtanítják, hogy a kötőtűvel *glatt*, *verkert* és *nádlis* (sima, visszás, mintás) szemeket lehet kötni, azután nemsokára megtanítják *merkelésre*, *stikkolásra* és *neccolásra* (keresztöltés, himzés, recézés), majd egypár *calcken* (fogas) csipkére. Megtanítanak szépen készíteni *krejc*-öltéses *tischleifereket*, (keresztöltéses asztalfutó) *stikkolt stráfokat* (csik), *neccolt einzaccokat* (betét).

Mikor aztán a gondos szülők ruhavarrásra fogják leányukat, ott is ez a nóta járja. Szabnak csinos *zsüponokat*, *fess gürtelniket* stb. A szoknyára egypár *szájmedlit* (szegélyke), a derékra egy *holfultnit* (öbölránc) tesznek; ha *puccosabbnak* akarják, *nämlich* például valami *rkänzchenbe* (táncünnepe), még *flinzerlivel* is

diszítik (csillámdisz). És a varrás közben ilyenformán beszélnek:

— De bő a *slussza* (kötése) ennek a derékknak!

— Varrjuk beljebb a kapesot a *slusszbandon* (derékkötő)!

— Varrjunk a *liccre* (hasiték) még egy *druklenöpplit*.

Ide tartoznak még a *seszlik* (szárnyacska), *falsaljak*, *snurok* (zsinor) és *perlik* (keskeny zsinor) egész serege, amig kijelentik, hogy a ruha *fertig* és a mama a varrónővel együtt meglepéssel *konstatálja* (megállapítja), hogy *fessen* (helyesen) áll a lányán és *knapp* (éppen) *passol* (simul) a derekára, nem igen *puccos* (rikító), se nem *slampos* (lompos), hanem *zart* (finom) és *nett* (takaros) az egész, szóval a kis leány *jól néz ki* benne. Nem olyan, mint a szomszédék Juliskája, nem olyan *snassz* (közönséges).

De ne *passzoljuk* el (lopjuk) az időnket és nézzünk ki a konyhára is, mert a kis leány már ott is megfordul, mert *nagy sulyt fektetnek* rá (nagy gondot fordítanak rá), hogy jó háziasszony legyen belőle. Ha a *sparherd* (tűzhely) füstöl, már tud pörölni a *zupringrel*, hogy ilyen *unter aller Kritik* eselédet hoz. Kiad a *spajzból* (kamra), nem *naschol* a *dunsztos* üvegekből, megfőzi a *csuepajzokat*, készít pompás *fasirozott* (vagdal) húst különböző pi'ans izü *szószokkal* (mártás) és izletes *dinsztelt* (párolt) *garnirungokkal* (melleketel) és senki se tudja nálánál a kappant jobban *trancsirozni* (főszelgetni), vagy az *aufzaccot* (talpastál) szebben feldiszníteni, mint ő.

De csakhamar a mamának meg azért van *kopfvehe* (fől a feje), mert a papa tudni se akar róla, hogy a *bakfából* (pipiske) nagy lány lesz ma-holnap. *Brummol* (dörmög), mikor bálba mennek, pedig a kicsike mindenütt valóságos *Eroberungot* csinál. Olyan *hercig* (kedves) modora és oly jó *slifje* (megjelenése) van, hogy mindenkire jó *eindrúkkot* tesz. Aztán nem *steif* (merev), jó *svádája* (beszélőkéje) van, hát akad *kurmacherje* bőven. Az irigy szomszédasszony igyekszik is *simfelni* (leszólni) a kisasszonyt.

— Hiába *aufschneidolsz* (hencegsz) lelkem, tudom én azért, hogy az éjjel aki a *nachtmuzikot* adta, az egy *frech* (pökkendi), lump (korhely) fráter! Azért ugyan nem volt érdemes a *nachtkasztilin* gyertyát gyújtani, mert a fehér *firhangon* keresztül láttuk az árnyekodat.

A mamának ettől a szóbeszédtől egész jó *launja* (kedve) kerekedett. Majd megmutatja, hogy azért is lesz belőle valami! És csakugyan, lám! Azóta mindennap *fenszter promenád* járja, *bonbon*, *bukéta*, és mennyi *anzikt!* *Zicher*, hogy elveszi!

No majd bizony hagyom, hogy a szomszédék kaparintsák meg a *slampet* Juliskának, aki még *midert* se bír viselni, olyan kövér. Aztán milyen *frizurája* (hajviselete) van örökké! Olyan *spröd* (merev, kemény) a haja, mintha sohse látta se fésüt, se *kontynádlit*. De bezzeg a ruhája, tele van *zicherheitstüvel* (biztosító).

És az első *zsurr* pompásan sikerül. Még ezüst *eszéjgokat* is kérnek a szomszédból. S a vőlegényjelölt mindinkább *felstimolódik* (felmelegszik) abban a *heimlich* (otthonos) kis lakásban, ahol az ember olyan *gemütlich* (fesztelenül) érzi magát.

S aztán az *elegáns* ur jön nap-nap után. Mici nagysám megismeri lépéseit, amint a *gangon* feljön, a *forcimmerben* leveti az *überciherjét*, *kalucsniját* (felsőcipő), egy *sikkes* (ügyes) mozdulat és belép. Csupa *klakk* és *lakk* *kravátlíja* kifogástalanul áll, *kráglíja* minden emberi számításnál magasabb, ruháján nincs egy *flekk*, szóval „comme il faut“ (kifogástalan) az egész ember.

És elkövetkezik a nagy pillanat, amelyben elhangzik a boldogító igen. Ha tiszt, vagy hivatalnok a boldog vőlegény, *urlaubot* kér és megtartják az esküvőt.

HIREK.

ÉJSZAKÁBAN...

Lassan pislog a gyertyafény,
Az éjszakára várok én.
Az ijesztő, néma csendben
Ajkamról halk ima rebben.
Ülök melán, csendben, hosszan,
Mig a szívem nagyot dobban.
Suhanó alakok, imbolygó árnyak,
Kétes fénynél kelnek, járnak.
Sok ezer fájó gondolat,
Gyötrő, de édes pillanat
Tölts be az éji csendet,
Melyen a lelkem megpihen...
S mire szívemből dal fakad,
Könnyeim sűrűn hullanak,
Letörlöm őket könnyedén,
Alszik, foszlik a gyertyafény...

Fülei-Szántó Endre.

— **A székelyföldi főreáliskola ellen** áskálódnak Kolozsvárt és Brassóban. Mind a két város érdekelt fél, tehát a maga hasznára beszél Előbbi azért, hogy a Székelyudvarhelyt már 40 év óta fennálló székelyföldi egyetlen főreáliskolát oda vigyék, utóbbi pedig valószínűleg versenyársat lát ez intézményben; léven ott szintén főreáliskola. Mi a dolgot ezuttal behatóbban nem tárgyaljuk. Csupán arra kérjük a két város nyughatatlankodó iskolaszállítóit, hogy a székelyudvarhelyi főreáliskolának itt hagyjanak békét. Nagyobb szükség van nálunk arra, mint pl. Brassóban. Csak a székelység között népszerűsíteni kellene a főreáliskola életre nevelő voltát. Meg kellene értetni a székely néppel, hogy nem csupán ügyvéd, pap, tanár és más latint, görögöt tanulni hivatott tisztség van a világon, hanem gépészmérnök, katonatiszt, bányász és több jó megélhetést biztosító állásban is lehet kenyert találni. A „Brassói Lapok“ mely exponált helyen kifejezetten a magyarság érdekeit szolgálja, nem tesz jó szolgálatot e hivatásának, ha minden alapos ok nélkül egy negyven éves intézményt bárminő cimen támad. Ez nem lehet magyar érdek.

— **Polgári fillerestély.** Ezek a kedélyes, fesztelen mulatságok állandóan ebren tartják a közönség érdeklődését. Szorakoztatók, egyszerűségükben kedvesek és kevés pénzbe kerülnek. A közönség ugy megszokta, hogy talán el sem tudna lenni nélkülök. A jó Fischer bácsi igazgatja, fáradozik a rendezők után és nagyon boldog, ha a fiatalok minél jobb élvezetesebb műsort tudnak összehozni. Hát ebbe aztán nincs is hiány. A rendező urak és kisasszonyok vállvetett buzgósággal robotolják a várost s aki csak képességet érez magában, hogy lámpák elé álljon, azokat menten besorozzák. De gondoskodnak arról is, hogy minél nagyobb közönség és bevétel legyen, mert ez egyenesen a rendezők büszkesége. Mind ezekben szinte nemes verseny fejlődik közöttük. Aztán remegve várják az estély sikerét... Ilyen fillerestélye lesz a polgári önképzőnek holnap (hétfőn) is, a melyet Orbán Irma, Nagy Mariska, Szentpétery Gyula és Baresay Sándor rendeznek. Az ezuttal szintén változatos műsort Ördög Lajos szavalata, a ref. kollegium ifjúsági zokarának vonós négyese, Florián Margit és XXX. dialogja, Bodrogi Balázs és Nevelits István ének-duettje s végül mozgóképek tölthet.

— **Az iparfejlesztés reformja.** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter e hónap 27-ére országos kamarai értekezletre hívta meg a kereskedelmi és iparkamarák elnökeit és titkárait. Ez értekezlet főadata lesz az iparfejlesztés egynemely kérdésében véleményt nyilvánítani, amelyek alapján a miniszter az iparfejlesztés eddigi módját reformálná. A miniszter a kamarához körrendeletet intézett,

már, amely azt sejteti, hogy az iparpártolás és különösen a kisiparnak gépek szétosztásával való támogatása alapos reformra szorul.

— **Jakab Elek özvegye** február 9-én, életének 73-ik, özvegyiségének 14-ik évében elhalt Bethlen községben. Leánya volt Mike Sándor guberniumi levéltárosnak és felesége Jakab Elek tudós írónak, aki Udvarhelyvármegye monografiáját is megírta. Temetése e hó 12-én volt Kolozsvárt, hova gyermekei szállították, hogy kívánsága szerint boldogult atyja és férje mellett pihenjen. A vasuti állomásnál Ferencz József unitárius püspök mondott imát, a sírnál pedig Péterfi Dénes esperes bucsuztatta el övétől.

— **Álarcos-bál Székelyudvarhelyt.** A polgári önképző és segélyző egyesület e hó 26-án (farsang vasárnapján) nagyszabású álarcos táncestélyt rendez.

— **Szabad lyceum.** Mult vasárnap délután tekintélyes számu hallgatóság jelenlétében, a Himnusz eléneklése után Szobotka Rezső kir. műszaki tanácsos tartott mindvégig nagy figyelemmel hallgatott tartalmas előadást „A város rendezéséről”. Ezen értékes tanulmány míg szívfélől rámutat a városnak rendezetlensége folytán előállott összevissza állapotára, másfelől megjelöli a tervszerű és némely részletnek sürgős fogantatást kívánó feladatokat, mely eljárás mielőbbi munkálata vétele a városra előhaladást, a lakosságra áldást és megelégedést hoz. Kiváló érdeme e tanulmánynak, hogy nemcsak a teendőkre mutat rá, de a hozzávaló anyagi eszközök forrását is megjelöli, anélkül, hogy ez a város polgárságának megterhelésétével járna. Valóban megérdemelné, hogy ez a szakmunka, mely minden legkisebb részletében annyi megfontolandó tény foglalt magában, minden városi polgárnak, de különösen a képviselőtestület tagjainak általánosan az asztalán és emlékeztetőül a szemé előtt legyen, hogy vállalt mandátumát ezen az alapon a köz javára érvényesítse. Rájk Sándor iparos ifju szavalt a Tompa Mihálynak „Az özvegy és fiai” című költeményét igen ügyesen az előadást megelőzőleg, míg a felolvadás után özv. Mihálovits Béláné gyönyörködtette szép énekével a 164 jelenvolt hallgatót. Előadónak és a többi szereplőnek is a hallgatóság köszönetét és elismerését Biró István biz. elnök fejezte ki. Ma vasárnap délután 2 órakor a rk. főgimnázium fizikai termében Dr. Lukhaub Gyula rk. főgimn. tanár tart előadást.

— **Kálvin-estély.** A székelyudvarhelyi ref. egyházközség 1911. febr. hó 19-én tartja meg negyedik Kálvin-estélyét.

— **Vidéki multságok.** A farsang vége felé közeleg. Alig van még belőle egy pár hét. Talán ez az oka, hogy mindenütt sietnek felhasználni a kedvező alkalmat. Nagy becsülete van ilyenkor a cigánynak. Ugy beszélnek velük a bálrendezők, mintha ingyen muzsikálnának. Pedig hát most még igazabb, mint valaha, hogy: drága a muzsika-szó!... E hónap 18-án (szombaton) estére, három jó vidéki bálba is mehet a közönség. Ezek egyike a „Kobátfalvi Olvasó- és Dalkör”-nek az „Ifjúsági Otthon” javára rendezendő műsoros kosaras, zártkörű táncmultsága, melyen a felülfizetéseket jegyzőkönyvileg fogják megörökíteni. A műsor tiz igen változatos pont-

ból áll, a melyből négyet a Dalkör éneke tölt be. Ezen kívül Pap Ilona, Szász András, Szász Mózes, Nagy Lajos, Deák Albert szavalnak és Deák Miklós „Ripacs ur keservei”-t, Deréki Antal volt szerkesztőnknek e nagy sikerű magánjelenetét adja elő. — *A szentlászlói „Olvasó-Egyesület” ifjúsága pedig színlelőadással egybekötött kosaras bált rendez. Szinre kerül a „Székelyföldön” című színjáték. — A szentegyházfalvi ifjúság pedig a létesítendő zenekar javára zártkörű kosaras táncmultságot rendez.*

— **Hálás köszönet.** Schön Samuné, Kállai Róza 20 koronát adományozott a ref. toronyórára. Fogadja kegyes adományáért a ref. egyház hálás köszönetét. Ezen összeggel és 7 időközi kamatokkal, a torony óra alap: 1892.78 korona. Az egyháztanács.

— **Elszámolás** a tanítók febr. 1-én tartott táncestélyének jövedelméről. Eladott jegyek árából befolyt 662.20 K. Felülfizetésekből 156 K. Összesen 818.20 K. Az összes kiadás 435.48 K. Tiszta jövedelem 382.72 K. Fogadják úgy az estély szereplői, mint a felülfizetők, a nemes ügy támogatásáért, a tantestületnek ezuttal is kifejezett hálás köszönetét.

— **Éljen a párbaj!** Lovagias nemzet vagyunk mi magyarok, lovagias és párbajhív nemzet. A két évvel ezelőtt Budapesten megtartott nemzetközi párbajellenes kongresszus ezer koronás pályázatot írt ki egy párbajellenes irodalmi munkára. A pályamunkák a szövetség Budapesten székelő főtákarai hivatalához nyújtattak be és pedig számszerint hatva egy. Ebből esett

Németországra	52
Spanyolországra	5
Ausztriára	2
Svájra	2
Magyarországra	semmi.

Nem akadt a Kárpátoktól az Adriáig egyetlen magyar, a kinek eszébe jutott volna tudományos alapon megdöfködni a párbajt. Mint olyat. Hát nem vagyunk lovagiasok, nem vagyunk? Párbajozunk! Vattarakárra menő bandázzsal, bár esetleg gyutacsra töltött pisztolylyal is. De verekszünk.

— **A községi üzemek könyvvezetése.** A német közigazgatási szaklapokban nagy és terjedős vita folyik arról, hogy a községi üzemek milyen könyvvezetés mellett vezetessenek. A többség a tiszta kamerális könyvvelésnek ellene van és a kereskedelmi könyvvelést tartja helyén.

Közönség köréből.*

Kárbavesztett államsegély.

Furcsa közbirtokosság.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

„Több rugonfalvi birtokos” részéről közelebbről nyílt kérdés volt intézve Jeddí Tamás birtokos urhoz azért, hogy a közönség tájékozva, felvilágosítva legyen, hogy a székely kirendeltség által Rugonfalva közbirtokosságának közlegelő javításra adott 605 korona és a legelő javításhoz szükséges eszközökkel mi történt?

Ez ügy folyamatát figyelemmel kísérve arról győződtem meg, hogy az véglegesen

* E rovatban helyet adunk minden közérdekű felszólalásnak a beküldő felelősségére. Szerk.

elintézve még a mai napig sincs, dacára annak, hogy egy rugonfalvi értelmes székely birtokos az ellenkezőről értesített.

Ő ugyanis ezt állítja, hogy ez ügy elintézést nyert, még pedig előadása szerint a következőképpen:

Azon időtáiban, mikor Rugonfalva közbirtokossága közlegelőjének javítására — mert arra és ily címen kapta — a székely kirendeltség a 605 koronát és a legelő javításhoz szükséges eszközöket adományozta, Rugonfalva községben hamarosan egy új közbirtokosság alakult; még pedig Jeddí Tamás ur elnöke alatt. A birtokosságnak tagjai a következők voltak: Jeddí Farkas, Kajetán Lukrécia, Levente, Töhötöm, Balambér Edömér, Dömjén, Kázmér, Eleonora és Dugdzebire Korona, továbbá Sebesi Sándor rugonfalvi és Szőke Károly székelykereszturi lakosok.

Sebesi Sándor a megalakulás után a birtokosságból csakhamar kilépett. Ezt cselekedte kiéss később Szőke Károly is; visszadván Tamás elnök urnak az előzőleg kezébe juttatott egy drb legelő javító csákányt, egy drb legmodernebb szerkezetű fagyókerhuzó harapófogót és egy drb legelő döngelő kalapácsot.

Ezek után a birtokosságnak összes tagjai — Tamás elnök uron kívül — meghaltak s így nagyon természetes, hogy a birtokosság feloszlott, a 605 korona eloszlott és a legelőjavításhoz adott eszközök — használatlanul — elrozdásodtak.

Tehát feloszlott, eloszlott és elrozdásodott! Ennyi az egész!!!

Ez nagyon szép, de az ügyet így elintézni: nem szabad és nem lehet. Azt a 605 koronát rendeltetési céljára kell fordítani. Miután pedig Rugonfalva községben szervezett közbirtokosság, ugysintén közlegelő nincs, Jeddí ur nagyon helyesen cselekednék, ha ezen összeget visszaküldené a székely kirendeltségnek (Azt várd!), mely aztán elküldené legelő javításra egy olyan jóra való községnek, a melyben közlegelő és szervezett közbirtokosság is van. Ilyen elég van! Vagyha lehetséges lenne, helyezné el Jeddí T. ur ezen összeget Rugonfalva község szegény-alapjába.

Ha így cselekszik Jeddí T. ur, szent a béke! Hanem pedig legyen meggyőződve, hogy nem úgy fog járni, mint menőke, ki „fényes és nagy kíséretével” (pap és jegyző) a siménfalvi ketrecből szépen kivonulhatott, hanem ön főispáni tanácsos ur: a 605 koronás ketrecből aligha fog tisztességesen kibujni, még ha kottybelé szilvalé Bálint professzor segítségére sietne is!

A szerkesztő urat szívélyesen üdvözli
Rugonfalván, 1911. febr. 10-én

igaz hive:

Dombovári Kelemen,
köz-kárlátó.

Szerkesztői üzenetek.

— **Kíváncsinak.** H. Tényleg a rossz nyelvek azt beszélnek, hogy az „óriási lap” a jövődöbéli városi mérnöknek: „260 korona évi fizetést és 480 korona lakbért” szánt. Jó vicc! De azért ugy-e másnak szemében keresi a szálkát s a magáéban nem látja meg a gerendát....

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

:: ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Kiadó lakások

Székelyudvarhelyt, Bálint-utca 24. sz. a belsőség a rajta levő épületekkel és veteményes kerttel 1911. évi április 24-től több évre kiadó.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt 2 szoba, konyha, kamara és pince 1911. április 24-től több évre kiadó.

Mind a kétlakásra nézve értekezhetni lehet Kossuth-u. 50. sz. alatt.

Éjjeli őrt keresek

lehetőleg nyugalmazott egyént, feltétlenül nőt. Fizetés havi 50 K, lakás és fűtés. Jelentkezni Fábrián József gőzüzerszabó tulajdonosnál Székelyudvarhelyt.

Kereskedelmi végzett lány

állást keres. Cime a lap kiadóhivatalában.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, az Orbán Balázs utcában kő és téglából épült 3 szoba, konyha, pince, sütő és mosókonyha, a hozzá tartozó melléképületekkel és kerttel — jutányosan eladó. Értekezni Borbély József cípszénel.

Szám: 11574—1910. Ttkvi.

Arverési hirdetményi kivonat

A székelyudvarhelyi kir. tszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint az aradi és csanádi egyesült vasutak r. t. végrehajtónak Lukács János és neje Veres Amália végrehajtást szenvedő elleni 2052 K tőkekövetelés iránti végrehajtási ügyben a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a bikafelvi 13 sz. tjkbe A + 82-83 hrsz ingatlan 378 K u. o. 244 sz. tjkbe A + 145-1, 145-2, hrsz. ingatlan 322 K, a 305 hrsz. ingatlan 28 K, u. o. 37 sz. tjkben 89, 90 hrsz. ingatlan 333 K, 121, 122, 123 hrsz. ingatlanok 994, K 140, hrsz. 19 K, 143 144 hrsz. ingatlan 308 K, 307, 308 hrsz. ingatlan 962 K 440 hrsz. ingatlan 29 K, 447 hrsz. ingatlan 32 K, 448 hrsz. ingatlan 53 K 449 hrsz. ingatlan 17 K, 937, 938 hrsz. ingatlan 91 K 939—2 hrsz. ingatlan 668 K 310 hrsz. ingatlan 34 K, u. o. 187 sz. tjkbe. A + 309 hrsz. ingatlan 13 K u. o. 238 sz. tjkbe. A + 306 hrsz. ingatlan 42 K kiküldési árban Dr Voith Gerő 960 K s járulékaiból álló követelése kiegyenlítése végett és a 13 sz. tjkv re vonatkozóan Veres Samuelné $\frac{1}{4}$ haszonélvezeti joga fentartásával ezennel megállapított kiküldési árban az árverést elrendelte s a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911 évi márcz. hó 1. napjának d. e. 8 órakor Bikafelva község házában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni. Árverezni szádeközök tartoznak a kiküldési ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldötti kezéhez letenni. A kir. törvényszék, mint tkvi hatóságtól.

Székelyudvarhely, 1910. év dec. ember hó 5 én.

Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Dósa Aladár, kir. tszéki tlvvezető.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modell közöl a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Szám: 452—1911. Ttkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-án 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklandi kir. járásbírói mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Telekfalva** község telekkönyveiben fölvevett mind azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t. c. cikkeiben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogatosítottassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi március hó 16 án fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, akik a teleknyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatti jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel:

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886: XXIX. t. c. 15-18. és az 1889: XXXVIII t. c. 5. 6. 7. és J. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átíráshoz telekkönyvi tulajdonos az átíráshoz létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmeznek, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1911. február 6 án.

Kelemen Kálmán s. k. kir. albiró

A kiadmány hitelül:

Szeles Félix,
kir. tlvvezető, h. j. b. irnok.

B O R I

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Didó. Verses lírai regény. Tóth István négy szoborképével. Második kiadás. Budapest, 1901. Terjedelme 12 és fél iv; ára füzve 2 K, magyar stíli diszkötésben 3 K.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906

Bosszú. Osztályk hősi ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Bulvovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni regé. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondai és történelmi hősenek. Budapest, 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valter Ernő kiadása. Budapest 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronay-fele Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és szálló díjtalanul. Jó banásmód- és pontos kiszolgálásért szavatul: **Barkóczy Albert**, vendéglős.

Bélyegzők

B megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállíttatnak **Betegh Pál** könyv- és papírkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

REFORMÁTUS

***** DISZES *****

IMAKÖNYVEK

NAGY VÁLASZTEK-
BANKAPHATÓK

BETEGH PÁL

KÖNYVKERESKEDÉSÉN
SZÉKELY-UDVARHELYT

Védjegy „Horgony”

**A Liniment. Caesici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótléka

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közsvényenél, csúznál és meghűléseknel, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter védjeggyel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. —
Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi szétküldés.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rühl, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, számarhurut, agy-, tüdő-, sziv-, gyomor-, méh- és belgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula közsvény, csuz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés stb. el-
len. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.
E — tekintélyes orvosok ajánlata — napkönyvtárai részére
100 példányt elfogadott. Ára
.. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nádor-utca 17 sz